

Mishnah Arakhin, chapter 1

משנה ערכין פרק א

(1) All persons [including a thirteen year old who has not yet sprouted two pubic hairs] are fit to evaluate or to be made the subjects of valuation [i.e., if a person says: My worth or, The worth of that person I give to the Temple, they are subject to the monetary values set in Leviticus 27, which amounts are set according to the age of the subject dedicated]. [All persons] are fit to vow [another's worth, based on market value] or have their worth vowed — priests, Levites, and [ordinary] Israelites, women [who will pay after she is widowed or divorced], or slaves [after being freed]. Persons of unknown gender and hermaphrodites are fit to vow [another's worth], or to have their worth vowed, and are fit to evaluate, but they are not fit to be made the subjects of valuation [i.e., the set values in Leviticus], for the subject of valuation may be only a person definitely male or female. A deaf-mute, a mentally incompetent person, or a minor are fit to have their worth vowed or be made the subject of valuation, but they are not fit to make either a vow [of

רבנו עובדיה מברטנורא

א הכל מעריבין. הכל, לאתווי בן שלש עשרה שנה ויום אחד ולא הביא שתי שערות, שהוא מעריך. והוא מופלא הסמוך לאיש. ומופלא אקרי ליה, לפי שבודקים אותו אם יודע להפלות ולפרש לשם מי נדר ולשם מי הקדיש. אע"ג דאיש כי יפליא כתיב (ויקרא כז), כשהוא סמוך לפרקו קרוי איש לענין זה. והכל דקאי נמי על נערכים, לאתווי מנוול ומוכה שחין שאין שוין דמים. דסלקא דעתך אמינא נדר בערכך כתיב (שם), כל שישנו בדמים ישנו בערכין, כל שאינו בדמים אינו בערכין, קמשמע לן והכל דקאי על נודרים, משום נידרים נקט ליה. ונידרים גופיה אצטרין, לאתווי פחות מבן חודש שהוא נידר אע"פ שאינו נערך: **מעריבין.** אם אמר על אחד, ערך פלוני עלי. נותן ערך אותו פלוני כפי שניו כמו שקצוב בפרשת ערכין, שהערך נותן לפי שנים של נערכין: **ונערכין.** אם אמר אחר עליו, ערך פלוני זה עלי. או אמר הוא עצמו, ערכי עלי: **נודרים.** אמר, דמי פלוני עלי, צריך שיתן כמו שהוא יפה למכור בשוק: **ונידרים.** אמר אחר עליו, דמי פלוני עלי. או אמר הוא עצמו, דמי עלי: **כהנים ולוים.** כהנים אצטריבא ליה לאשמועינן דנערכין, דסלקא דעתך אמינא הואיל וכתיב (שם) והעמידו לפני הכהן והעריך אותו הכהן ישראל לפני כהן ולא כהן לפני כהן, הלכך כהן ליתיה בערכין דאי עני הוא לא קרינא ביה והעמידו לפני הכהן, קמשמע לן דכהנים איתנהו בתורת ערכין. ואיידי דתנן כהנים, תנן לויים וישראלים: **נשים ועבדים.** והאשה משלמת כשתתאלמן או תתגרש, והעבד כשיתחרר: **טומטום ואנדרוגינוס נודרים ונידרים.** שהרי יש להם דמים: **ומעריבין.** את אחרים.

another's worth] or to evaluate, because they have no [maturity of] mind. One less than one month old may have his worth [i.e., market value] vowed but not his valuation [because Scripture establishes the minimum age of one month].

מְעֵרִיכִין, מִפְּנֵי שְׂאִין בְּהֶם דְּעֵת. פְּחוּת מִבְּן חֹדֶשׁ, נִדָּר אָבֵל לֹא נִעְרָף: בַּ הַנְּכָרִי, רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר נִעְרָף אָבֵל לֹא מִעֵרִיף. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, מִעֵרִיף אָבֵל לֹא נִעְרָף. זֶה וְזֶה מוֹדִים, שְׁנוֹדְרִין וְנִדְרִין: גַּ הַגּוֹסֵס, וְהַיּוֹצֵא לְהַרְגַּ, לֹא נִדָּר וְלֹא נִעְרָף. רַבִּי חֲנִינְא בֶן עֲקֵבְיָא אֹמֵר, נִעְרָף, מִפְּנֵי שְׂדֵמְיו קְצוּבִין אָבֵל אֵינּוּ נִדָּר,

(2) [Since the verse states: “Speak to the **Children of Israel** and say to them (thus seemingly excluding non-Jews): When a **man** pledges a vow” (seemingly including non-Jews) (ibid. 27:2) thus] A non-Jew, Rabbi Meir says: Can be made the subject of a valuation, but cannot evaluate. [But] Rabbi Yehudah says: He may evaluate, but cannot be made the subject of a valuation. Both agree, however, that he can both vow another's [market] worth and have his [market] worth vowed by others.

(3) A dying person or the one about to be put to death [by sentence of Bet Din] cannot have his worth vowed, nor be a subject of valuation [since Scripture states “But if he be too poor for the evaluation, then he shall be set before the priest and the priest shall value him” (ibid.27:8) and this one may not be set before the priest, nor has any monetary value]. Rabbi Haninah ben Akavia says: He is fit to be made the subject of a valuation, because his price is fixed [in Scripture and not based on a monetary value], but cannot have his worth vowed [since he has

רבנו עובדיה מברטנורא

או נקבה ודאית: פחות מבן חודש נידר. אם אמר, דמיו עלי. שהרי שוה דמים כל שהו: אבל לא נערך. שלא נאמר ערך בפרשה אלא מבן חודש ומעלה: ב נכרי, ר' מאיר אומר נערך. תרי קראי כתיבי בפרשת ערכין, חד ריבוי וחד מיעוט. בני ישראל, מיעט את הנכרי. איש כי יפליא, ריבה כל איש ואפילו נכרי במשמע. ר' מאיר סבר, נכרי נערך ולא מעריך, שכן מצינו שריבה הכתוב בנערכים יותר מבמעריכים שהרי חרש שוטה וקטן נערכין אבל לא מעריכין, הלכך שדי מיעוטא למעריך, וריבויא לנערך: ר' יהודה אומר נכרי מעריך ולא נערך. שכן מצינו טומטום ואנדרוגינוס מעריכים ולא נערכים. והלכה כר' יהודה הלכך נכרי שאמר ערך ישראל פלוני עלי, חייב ליתן כפי שניו הערך הקצוב בפרשה. וישראל שאמר ערך נכרי פלוני עלי, או נכרי שאמר ערכי עלי, לא אמר כלום: ג הגוסס לא נידר. דלאו בר דמים הוא, דלמיתה הוא עומד: ולא נערך. דכתיב והעמידו והעריכו, והאי לאו בר העמדה והערכה הוא והיוצא ליהרג. שנגמר דינו בבית דין של ישראל אבל יוצא ליהרג על פי המלכות, לא שנא מלכי ישראל ולא שנא מלכות של נכרים דברי הכל מעריך ונערך: לא נידר. דלאו בר דמים הוא: ולא נערך. דכתיב (ויקרא כז) כל חרם אשר יחרם מן האדם לא יפדה

no worth]. Rabbi Yose says: He may vow another's worth, evaluate, and consecrate [to the Temple, and argues on the Sages regarding] if he caused damage, [that] he is obliged to make restitution [the Sages maintain that even though one who causes damage is subject to payment Biblically, it is

מִפְּנֵי שְׂאִין דְּמִיּוֹ קְצוּבִין. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, נוֹדֵר וּמַעֲרִיף וּמַקְדִּישׁ. וְאִם הִזִּיק, חֵיב בְּתַשְׁלוּמִין: דְּהַאֲשָׁה שֶׁהִיא יוֹצֵאָה לְהָרֵג, אֵין מִמַּתִּינִין לָהּ עַד שְׁתֵּלֵד. יִשְׁבָּה עַל הַמְּשֻׁבֵּר, מִמַּתִּינִין לָהּ עַד שְׁתֵּלֵד. הַאֲשָׁה שֶׁנִּהְרָגָה, נִהְיִין בְּשַׁעֲרָה. בְּהֵמָה שֶׁנִּהְרָגָה, אֲסוּרָה בְּהֵנָה:

considered to have the force of one who borrowed verbally without a written document which is not subject to collection from the heirs, however, Rabbi Yose maintains that one subject to payment Biblically has the same force as a written document and is subject to collection from the heirs. The *halachah* is that once the Sages instituted that a verbal loan is collectible from the heirs then, here too, damages are collectible from the heirs.].

(4) If a woman is about to be executed, we don't wait for her until she gives birth [if she is found to be pregnant]; but if she had already sat on the birthstool [i.e., if she had already gone into labor], one waits for her until she gives birth. If a woman had been put to death, one may use [give] her hair [i.e., her wig, to another person if she so desired]; if an animal has been put to death [by order of *Bet din*], it is forbidden to make any use of it.

רבנו עובדיה מברטנורא

ור' חנינא בן עקביא דאמר נערך, מוקי להאי קרא דכל חרם אשר יחרם לדרשא אחרית: ר' יוסי אומר כו'. ר' יוסי ותנא קמא לא פליגי בנודר ומעריך ומקדיש. כי פליגי באם הזיק תנא קמא סבר, אם הזיק פטור מן התשלומים. ואע"פ שמוזק חייב בתשלומין מן התורה, מלוח הכתובה בתורה לאו ככתובה בשטר דמיא, אלא כמלוה על פה, ומלוה על פה אינו גובה מן היורשים. ורבי יוסי סבר, מלוה הכתובה בתורה כמלוה הכתובה בשטר דמיא וגובה מן היורשים. והלכה כתנא קמא. אבל לאחזר שתקנו דמלוה על פה גובה מן היורשים בית דין גובין מממונו ומשלמים מה שהזיק: ד אין ממתנין לה עד שתלד. דמהו דתימא ולדות ממונא דבעל הן בדכתיב (שמות כא) כאשר ישית עליו בעל האשה, ולא נפסדינהו מיניה, קמשמע לן דכתיב (דברים כב) ומתו גם שניהם, גם לרבות את הולד: ישובה על המשבר. מקום מושב האשה היולדת קרוי משבר: ממתנין לה עד שתלד. דכיון דנעקר לצאת, גופא אחריןא הוא ואינו כגוף אמו: נהנין בשערה. לאו שערה ממש קאמר, אלא פאה שהיתה לה משער אשה אחרת קשורה לשערה. ודוקא כשאמרה תנו אותה לבתי או לפלונית, דכיון דאמרה תנו גליא דעתה דלא ניחא לה דתהוי כגופה לאתסורי, וכנטולה מחיים דמיא. אבל בענין אחר אסור, שנויי המת אסורים בהנאה: בהמה שנהרגה אסורה בהנאה. אפילו שערה: